

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/192/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1314216970
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Mario Dubaň
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1314216970.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Ivany Štiffovej a JUDr. Romana Majerského, v sporovej veci žalobkyne: P. M., A.. X.X.XXXX, M. XX, W., zastúpenej advokátom Mgr. Stanislavom Hutňanom, Kominárska 2,4, Bratislava, proti žalovanému: H. P., A.. XX.X.XXXX, M. XX, W., o vrátenie daru, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. 16C/19/2014-156, zo dňa 9.3.2017, v spojení s opravným uznesením č.k. 16C/19/2014-182, zo dňa 30.7.2018, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovanému priznáva proti žalobkyni plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol; žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 16.7.2014 domáhala aby uložil žalovanému povinnosť vrátiť jej dar nadobudnutý darovacou zmluvou z 22.11.2012 (ďalej ako „Darovacia zmluva“), a to spoluvlastnícky podiel vo výške 1 k nehnuteľnostiam (ďalej ako „Dar“) nachádzajúci sa v okrese X., E. W., Q. O..Ú.. W., N. na D. Q. Č.. XXX, Q. Okresným Ú. X., O.Á. E., Y. F. - F. H. „“, F. Č. XXXX/XXX, T. F.: N., E. Q. XXX P., F. Č.Í. XXXX/XXX, T. F.: N. F. Y. A., E. Q. XXX P. Y. X., T. X.: H. T., X. Č. XXXX, F. na F. X. F. Č. XXXX/XXX.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie objasnil, že darovacia zmluva je jednostranne zaväzujúca zmluva, na základe ktorej jedna strana (darca) odovzdáva na úkor svojho majetku druhej strane (obdarovanému) bezodplatne a bez právnej povinnosti majetkové hodnoty, s úmyslom rozmnožiť majetok obdarovaného a druhá strana prijíma takéto majetkové hodnoty ako bezodplatné; je titulom nadobudnutia vlastníckeho práva. V prípade, ak je predmetom darovacej zmluvy nehnuteľnosť, zmluva musí mať písomnú formu. Ďalej ozrejmil, že vo všeobecnosti obdarovaný nie je oprávnený vrátiť predmet daru a darca nie je oprávnený vrátenie žiadať. Výnimku zo zásady neodvolateľnosti darovania tvoria dva prípady. Prvý prípad sa týka vád predmetu daru, o ktorých darca vedel a obdarovaného na ne neupozornil, čo zakladá právo obdarovaného dar vrátiť; v druhom prípade podľa § 630 Občianskeho zákonníka sa umožňuje darcovi, aby sa domáhal vrátenia daru, ak obdarovaný svojim chovaním hrubo porušuje dobré mravy voči darcovi alebo členom jeho rodiny, pričom za právne relevantné sa považuje len také správanie obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo; nie je rozhodujúci subjektívny pocit a úsudok darcu, ale je nevyhnutné posudzovať správanie obdarovaného objektívne. Zdôraznil, že v súlade so súdnou praxou nie každé správanie, ktoré nie je v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami slušného správania vo vzájomných medziľudských vzťahoch napĺňa podľa § 630 Občianskeho zákonníka znaky hrubého porušovania dobrých mravov; správanie, ktoré je možné subsumovať pod predmetné ustanovenie je len také

negatívne správanie, ktoré je v značnej intenzite a je mimoriadne závažné s ohľadom na následky alebo je dlhodobé a zároveň spočívajúce sústavnom porušovaní; príkladmo sa jedná o fyzické násilie, hrubé, ponižujúce, vulgárne urážky, neposkytnutie potrebnej a nevyhnutnej pomoci. Skonštatoval, že súdna prax nepovažuje za hrubé porušenie dobrých mravov napríklad predaj darovanej veci alebo nenavštevovanie darcu pri príležitosti sviatkov a jeho životných jubileí, ani situácie, keď ku konaniu obdarovaného spočívajúceho v slovných útokoch alebo v miernej fyzickej inzultácii došlo najmä v dôsledku správania darcu.

3. Na ozrejmienie právnej stránky vrátenia daru uviedol, že sa jedná o jednostranný právny úkon darcu adresovaný obdarovanému (výzva na vrátenie daru), ktorý pre platnosť nevyžaduje písomnú formu, táto je však vhodná v prípade odvolania darovania nehnuteľností; za takúto výzvu na vrátenie daru možno považovať aj doručenie žaloby obdarovanému; je však nevyhnutné, aby darca uviedol konkrétne skutočnosti, resp. správanie, ktoré považuje za hrubé porušovanie dobrých mravov zo strany obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny. V prípade absencie presne špecifikovaných dôvodov odvolania darovania, nemožno takúto výzvu (resp. žalobu) považovať za platný právny úkon vyvolávajúci následky odvolania darovania a to z hľadiska jeho neurčitosti.

4. Vo vzťahu k skutkovým zisteniam súd prvej inštancie vyslovil názor, že správanie, ktorého sa mal žalovaný ako obdarovaný dopustiť, nespĺňa kvalifikované, zákonom predpokladané porušenie morálnych pravidiel, ktoré by bolo možné označiť za hrubé porušenie dobrých mravov a to ani jednotlivito a ani v súhrne. Vzápätí upriamil pozornosť na dokazovanie vykonané vo vzťahu k tvrdeniam žalobkyne, ktoré označila za dôvody, na základe ktorých požaduje vrátenie daru; konštatujúc, že ňou tvrdené správanie žalovaného, označené ako dôvod vrátenia daru, nebolo v súdnom konaní vo väčšej miere preukázané, práve naopak, bolo čiastočne vyvrátené. V tejto súvislosti zhodnotil, že žalobkyňa nepreukázala, že žalovaný by sa prestal zaujímať o chod domácnosti a prestal vykonávať menšie opravy v miestnostiach, kde sa zdržiavala, nakoľko svedkovia vo svojich výpovediach uvedené nepotvrdili. Za preukázané nemal ani tvrdenie, že žalovaný ju po operácii srdca v nemocnici takmer vôbec nenavštevoval, resp. že sa nezaujímal o jej zdravotný stav, a že jej odmietol priniesť základné hygienické potreby a oblečenie; svedkyňa N. N. totiž naopak vypovedala, že žalovaný bol o žalobkyninom zdravotnom stave informovaný a v nemocnici ju navštevoval. Súd prvej inštancie ďalej zdôraznil, že starostlivosť iných členov rodiny o žalobkyňu v situácii po operácii srdca a ich návšteva v nemocnici je žiaduca a v rámci rodinných vzťahov prirodzená a nezakladá dôkaz o nemorálnom správaní žalovaného, ktorý by objektívne nejavil o žalobkyňu a jej zdravie záujem. Neprihliadal ani na jej tvrdenie, že žalovaný viackrát nevyhovel jej žiadosti o zakúrenie v miestnosti, kde sa po operácii srdca zdržiavala a zámerne nekúril v časti domu, ktorú obývala; uvedené totiž jednak žalovaný poprel a svedok T. A. zároveň objasnil, že kúrenie v dome, ktoré so žalovaným inštaloval, je centrálné a nie je ani možné ho vypnúť alebo zapnúť len v jej izbách. Súd prvej inštancie považoval za nepreukázané aj tvrdenie o tom, že finančné prostriedky, ktoré mala žalobkyňa v dome si žalovaný požičal a nevrátil, nakoľko na podporu uvedeného nepredložila a ani neoznačila žiadny dôkazný prostriedok. Ako čiastočne nepravdivé vyhodnotil tvrdenie, že žalovaný ju vysadil pred nemocnicou a nešiel s ňou dovnútra, nakoľko sám žalovaný to v niektorých prípadoch ani nepopieral s odôvodnením, že pred nemocnicou nemohol zaparkovať, avšak poskytol jej mobil, aby mu mohla v prípade potreby zavolať. Keďže v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný žalobkyni odmietol žiadosť o nákupy, súd prvej inštancie neprihliadol ani na tento dôvod, na základe ktorého požadovala vrátenie daru; s tým súvisiace tvrdenia žalobkyne, že ho už o nákupy nežiada, vyhodnotil ako jej subjektívnu nespokojnosť s tým ako žalovaný nakupuje.

5. V súvislosti s možnosťou uplatnenia vrátenia daru súdnou cestou, súd prvej inštancie poznamenal, že za výzvu na vrátenie daru môže byť považovaná aj samotná žaloba, tak ako tomu bolo v prejednávanej veci, čím takáto výzva nestráca na svojich hmotnoprávných účinkoch, avšak účinky darovacej zmluvy sa platným odvolaním daru rušia až od okamihu, keď prejav vôle darcu bol doručený do sféry vplyvu obdarovaného (ex nunc) a nie od začiatku (ex tunc), nakoľko nejde o zrušenie darovacej zmluvy v zmysle § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak darca uplatní svoje právo na vrátenie daru a sú naplnené zákonné podmienky, týmto jednostranným právnym úkonom zanikne právny vzťah z darovania priamo zo zákona a to dňom, kedy bola výzva na vrátenie daru (odvolanie darovania) doručená obdarovanému. Následkom je zánik nadobudnutého vlastníckeho práva k daru a obdarovaný je povinný vydať vec darcovi. V prípade, ak je predmetom daru nehnuteľnosť a obdarovaný odmieta darcovi nehnuteľnosť dobrovoľne vydať, resp. prepísať vlastníctvo v katastri nehnuteľností, darca sa potom musí domáhať svojho práva na súde a to žalobou o plnenie, resp. vydanie veci, prípadne vypratanie nehnuteľnosti alebo

o určenie vlastníckeho práva k predmetu darovania, kedy je podkladom pre zápis vlastníckeho práva darcu k daru do katastra nehnuteľností práve výrok súdu; v prípade uplatnenia takéhoto nároku potom súd posudzuje to, či boli splnené podmienky pre vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka, ako predbežnú otázku. Súd prvej inštancie vzápätí vyslovil názor, že žalobkyňa sa mala voči žalovanému domáhať priamo vypratania nehnuteľnosti, resp. určenia vlastníckeho práva, pričom nedodržanie tohto postupu samo o sebe predstavuje dôvod na zamietnutie žaloby.

6. Na vyššie uvedenom základe, konštatujúc, že ani jeden zo svedkov nebol prítomný pri tom, že by medzi stranami sporu došlo k nejakému, čo i len verbálnemu konfliktu (fyzický útok nebol ani tvrdný) a takúto skutočnosť svedkovia nevedeli potvrdiť ani ako nepriame, sprostredkované svedectvo; súd prvej inštancie dospel k záveru, že nebolo preukázané žiadne konkrétne konanie žalovaného voči žalobkyni alebo jej rodine, ktoré by bolo možné označiť za hrubo nevďačné, vulgárne, preukazujúce neposkytnutie nevyhnutnej pomoci alebo hrubo urážlivé, ponižujúce, agresívne, resp. také, ktoré možno považovať objektívne a preukázateľne za hrubo porušujúce dobré mravy; argumentujúc, že nebola preukázaná existencia dôvodov odvolania obdarovania; žalobu v celom rozsahu zamietol v zmysle § 1 ods. 1 a ods. 2, § 3 ods. 1, § 489, § 628 ods. 1 a ods. 2, § 629 a § 630 Občianskeho zákonníka. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a ods. 2 C.s.p.; a žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o samotnej výške tohto nároku rozhodne podľa § 262 ods. 1 C.s.p. samostatným rozhodnutím, vydaným vyšším súdnym úradníkom.

7. Proti rozsudku podala žalobkyňa odvolanie a žiadala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jej odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) možno konštatovať, že v ňom namietala nesprávny procesný postup, ktorým jej bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, nevykonanie navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej a nesprávne právne posúdenie veci. Súdu prvej inštancie vytýkala, že nevykonala riadne výsluch svedkyne B. Y., nakoľko táto nebola vypočutá na pojednávaní, čím došlo k porušeniu § 196 ods. 1 a 2 C.s.p., svedkyňa nebola poučená a žalobkyňa nemala možnosť uplatniť svoje právo a položiť jej otázky; bola názoru, že výsluch tejto svedkyne bol nezákonný a súd prvej inštancie naň pri rozhodovaní nemal prihliadať. Taktiež poukázala na skutočnosť, že nemala možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam žalovaného, ktoré predložil na poslednom pojednávaní dňa 9.3.2017; domnievala sa, že uvedenými postupmi jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Ďalej argumentovala, že podľa znenia Darovacej zmluvy sa za hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaného voči darcovi považujú skutočnosti uvedené v § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka, na čo súd prvej inštancie pri rozhodovaní vôbec neprihliadol. Vzápätí odkázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.2.2010, sp. zn. 5 Cdo 239/2009, ktorý vyslovil, že dôvody vydedenia v zmysle predmetného ustanovenia postihujú široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahoch poručiteľa a potomka. Následne upriamila pozornosť na upomienky preukazujúce nedoplatky za služby - dodávku elektriny, plynu a vody vo vzťahu k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom Daru, a ktoré predložila už v rámci prvoinštančného konania; pričom mala za to, že takéto neuhrádzanie energií zo strany žalovaného je možné považovať za porušenie dobrých mravov v zmysle § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka; nesúhlasila s argumentáciou súdu prvej inštancie, že vzhľadom na to, že tieto nedoplatky neboli tvrdené a preukázané už pri podaní žaloby, nie je možné na ne pri rozhodovaní prihliadať. Na záver poznamenala, že v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje vyhodnotenie skutočností, ktoré tvrdila v rámci konania, že žalovaný dlhodobo nepracuje, nemá stály príjem, odcudzil peňažné prostriedky určené na jej pohreb, ktoré následne označil ako pôžičku, a ktoré nevrátil.

8. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Argumentoval najmä tým, že sa o žalobkyňu primerane stará, pravidelne ju sprevádza na kontroly k lekárom, pomáhal jej jednak počas hospitalizácie v nemocnici po operácii srdca ako aj po prepustení, vrátane poskytnutia nepretržitej 24 hodinovej starostlivosti v trvaní troch týždňov po prepustení, ktorá spočívala v pichaní injekcií predpísaných lekármi, meraní tlaku a glykémie, výmene stomických sáčkov, ošetrovaní pooperačných rán, upratovaní bytu, príprave a podávaní jedla, nakupovaní drobností a asistencii pri osobnej hygiene. Namietal voči tvrdeniam žalobkyne uvedeným v odvolaní, že neplatil úhrady za energie vo vzťahu k domu, ktorý bol predmetom Daru; objasnil, že nedoplatok za dodávku elektrickej energie vo výške 393 eur spôsobila žalobkyňa a to nadmerným prekurovaním pomocou teplovzdušného ohrievača s príkonom 2kW; na uhradenie nedoplatku odmietla prispieť; uviedol, že ho

spláca v splátkach on. Skonštatoval, že žalobkyňa od roku 2014 neuhrádza žiadne poplatky za vodu, elektrinu, za plyn, za satelitnú televíziu a to ani čiastočne, hoci všetko užíva.

9. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C.s.p.“), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem; dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, preto ho v súlade s § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 27.8.2019 (§ 219 ods. 3 C.s.p.).

10. Pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

11. Podľa § 191 ods. 1, ods. 2 C.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 196 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p. súd môže na návrh nariadiť výsluch svedka. Ak súd nariadi výsluch podľa odseku 1, každá fyzická osoba je povinná dostaviť sa na predvolanie na súd a vypovedať ako svedok. Súd svedka poučí o jeho povinnosti vypovedať pravdu a nič nezamlčovať, o trestnoprávných následkoch krivej výpovede a o jeho práve odoprieť výpoveď. Súd môže výnimočne z dôvodov hospodárnosti svedkovi uložiť, aby na otázky odpovedal písomne; tým nie je dotknutá povinnosť podľa odseku 2. Zároveň svedka poučí o jeho povinnosti vypovedať pravdu a nič nezamlčovať, o trestnoprávných následkoch krivej výpovede a o jeho práve odoprieť výpoveď. Trovy spojené s písomnou výpoveďou svedka znáša strana, ktorá jeho výsluch navrhla.

13. Podľa § 204 C.s.p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

14. Podľa § 630 Občianskeho zákonníka darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

15. Vo vzťahu k podstatným tvrdeniam žalobkyne v odvolaní, s ktorými sa odvolací súd musí v odôvodnení vysporiadať (§ 387 ods. 3 C.s.p.) hodno podotknúť, že ide v celom rozsahu o nedôvodnú argumentáciu a to s poukazom na správne vyhodnotenie skutkových a právnych okolností vedúcich k zamietnutiu žaloby o vrátenie daru voči žalovanému. Súd prvej inštancie v preskúmanej veci vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žaloby, ako aj na zistenie relevantnosti tvrdení žalovaného z hľadiska skutočností uvádzaných na svoju obranu. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 191 ods. 1 C.s.p. súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správny právny záver o nedôvodnosti žalobkyňou uplatňovaného nároku voči žalovanému na vrátenie daru, ktorého sa žalobkyňa domáhala titulom správania sa žalovaného voči jej osobe spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy.

16. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku náležite objasnil nesplnenie základných predpokladov pre aplikáciu § 630 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa darca môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Svoje dôvody vedúce k zamietnutiu žaloby, keď mal za to, že v konaní nebolo preukázané konanie žalovaného voči žalobkyne, ktoré by bolo v hrubom rozpore s dobrými mravmi, aj riadne v súlade s § 220 ods. 2 C.s.p. odôvodnil.

17. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku z hľadiska právnej stránky veci odvolací súd poznamenáva, že § 630 Občianskeho zákonníka umožňuje osobitný spôsob zániku právneho vzťahu medzi darcom a obdarovaným, ktorý môže darca vyvolať tým, že jednostranným právnym úkonom vyzve obdarovaného na vrátenie daru. Darca tak môže urobiť vtedy, ak sa obdarovaný správa k nemu

alebo členom jeho rodiny spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy; právo darcu na vrátenie daru teda nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi; toto právo nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným. Prejav vôle, ktorým darca požaduje vrátiť predmet daru, možno urobiť v akejkolvek forme, a to i v prípade nehnuteľnosti. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru je veľký nevďak zo strany obdarovaného, prejavujúci sa v takom správaní, ktoré možno kvalifikovať za hrubé porušenie dobrých mravov, teda musí ísť o značnú intenzitu alebo sústavnosť v porušovaní dobrých mravov, a to v akomkoľvek časovom odstupe od právneho úkonu darovania. Ide o osobitné právo darcu, ktoré jeho smrťou zaniká.

18. Civilný sporový poriadok pri výsluchu svedka (dôkazný prostriedok v civilnom sporovom konaní) zaviedol nové prvky, s ohľadom na koncept prísne kontradiktórneho sporu. Pri tomto dôkaznom prostriedku je nutné dbať najmä na jeho vhodnosť a účelnosť; z tohto dôvodu bol prostredníctvom § 196 ods. 3 C.s.p. zavedený inštitút písomnej výpovede svedka, pri ktorom platia ustanovenia o poučovacej povinnosti vrátane poučenia o trestnoprávných následkoch krivej výpovede primerane. Od tohto dôkazného prostriedku treba odlišovať dôkaz listinou, napr. prostredníctvom čestného vyhlásenia, ktorý má charakter iba súkromnej listiny bez akejkolvek poučovacej povinnosti a bez potenciálnej hrozby trestnoprávných následkov trestného činu krivej výpovede. Čestné vyhlásenie, resp. dôkaz listinou a písomnú výpoveď svedka posudzuje súd v súlade s princípom voľného hodnotenia dôkazov, ktorý vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov. Hodnotením dôkazov sa rozumie myšlienková činnosť súdu, ktorou je vykonaným dôkazom prisudzovaná hodnota závažnosti (dôležitosti) pre rozhodnutie, hodnota zákonnosti, hodnota pravdivosti, prípadne hodnota vierohodnosti; záver súdu týkajúci sa pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie je vecou vnútorného presvedčenia sudcu a jeho logického myšlienkového postupu so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Tento postup však musí byť v istom zmysle objektivizovaný konceptom takého hodnotenia dôkazov, ktoré obstojí z hľadiska jeho prípadného rozporu so zákazom arbitrárnej jurisdikčnej ľubovôle; nevyhnutným predpokladom konceptu hodnotenia dôkazov je preto náležité odôvodnenie procesu prisudzovania dôkaznej sily jednotlivým vykonaným dôkazom v odôvodnení meritórneho rozhodnutia.

18.1. Vzhľadom na uvedenú právnu argumentáciu odvolací súd neakceptoval námietku žalobkyne uvedenú v odvolaní, že súd prvej inštancie porušil § 196 ods. 1 a ods. 2 C.s.p., keď pri rozhodovaní prihliadol na vyhlásenie B. Y. označené ako „Svedecká výpoveď“ (č.l. 60, 61), ktorá nebola poučená, a ktorej žalobkyňa nemala možnosť položiť otázky. Po preskúmaní dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, vrátane dôkazného prostriedku označeného ako „Svedecká výpoveď“ (č.l. 60, 61), dospel odvolací súd k záveru, že dokazovanie bolo vykonané riadne a zákonne s tým, že súd prvej inštancie pochybil len pri označení predmetného dôkazu v odôvodnení napadnutého rozsudku; keď označil písomné podanie B. Y. ako písomnú svedeckú výpoveď v zmysle § 196 C.s.p.; tento dôkaz je totiž nutné subsumovať pod § 204 C.s.p., keďže sa jedná o dôkaz listinou. Napriek nesprávnemu označeniu predmetného dôkazu, tento bol riadne vykonaný v súlade s Civilným sporovým poriadkom; zo zápisnice o pojednávaní z 9.3.2017 je zrejmé, že súd prvej inštancie oznámil obsah listiny - písomného vyjadrenia B. Y. (č.l. 60, 61) stranám sporu a tieto mali možnosť sa k listine vyjadriť; tento dôkaz nepodliehal poučovacej povinnosti súdu. Súd prvej inštancie ďalej postupoval procesne správne, keď zamietol návrh na vykonanie výsluchu B. Y. samostatným uznesením, ktoré verejne vyhlásil na pojednávaní 9.3.2017; v odôvodnení napadnutého rozsudku sa s predmetnou skutočnosťou riadne vysporiadal, keď nevykonanie dôkazu výsluchom B. Y. (a propos dôkaz navrhovaný žalovaným a nie žalobkyňou) zdôvodnil jej vekom a nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý jej neumožňuje zúčastniť sa pojednávaní a vzhľadom aj na už vykonané dokazovanie upustil od jej osobnej účasti na pojednávaní. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie má tiež za to, vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, že žalovaným navrhovaný výsluch svedkyne Emílie Achbergerovej je nadbytočný a nevhodný; a to s ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého možno dostatočne ustáliť skutkový stav potrebný pre rozhodnutie vo veci; navyše v situácii, keď sa jednalo o svedka navrhovaného žalovaným na podporu jeho tvrdení a nie o svedka, navrhovaného žalobkyňou.

18.2. Odvolací súd ďalej konštatuje, že ani jeden svedok navrhnutý žalobkyňou na preukázanie jej tvrdení nevypovedal, že by mal vedomosť o tom, že by sa žalovaný o žalobkyňu nestaral, nejavil o ňu záujem, alebo že by sa k nej dokonca správal spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy; svedkyňa T. P. výslovne uviedla, že nemá také informácie, resp. sa nevie vyjadriť k tomu, že by sa žalovaný o žalobkyňu nestaral (č.l. 56), svedok P. P. vypovedal, že sa nedá povedať, že by žalovaný niekedy

odmietol vykonať niečo o čo ho žalobkyňa žiadala, avšak niekedy to trvalo dlhšie (č.l. 65); svedok T. A. mal za to, že žalovaný sa o žalobkyňu stará (č.l. 66), svedok U. I. uviedol, že napriek tomu, že on sám pomáhal zabezpečovať veci pre žalobkyňu, prípadne aj ďalší ľudia, nikdy nebol prítomný pri situácii, že by žalovaný odmietol pre ňu niečo kúpiť alebo zabezpečiť (č.l. 67, 68). Z výsluchu svedkyne N. N. možno vyvodiť, že žalovaný sa iniciatívne zaujímal o zdravotný stav svojej matky - žalobkyne po operácii srdca a počas hospitalizácie, keď svedkyňu ako zdravotnú sestru v nemocnici požiadal, aby ho bezprostredne po operácii informovala o zdravotnom stave žalobkyne, svedkyňa ďalej potvrdila, že žalovaný absolvoval so žalobkyňou predoperačné vyšetrenia a chodil ju navštevovať počas hospitalizácie (č.l. 63). Vyhlásenie B. Y. (č.l. 60, 61) ako listinný dôkaz taktiež podporuje záver, že žalovaný má záujem sa o žalobkyňu starať. Na uvedenom základe sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že iba samotná skutočnosť (preukázaná výsluchom svedkov), že aj iní členovia rodiny, resp. známi majú záujem pomáhať žalobkyňi a ich prípadná starostlivosť o určité veci, nezakladá automaticky dôkaz o nemorálnom správaní žalovaného, ktorý by objektívne nejavil o žalobkyňu a jej zdravie záujem.

19. Neobstojí ani námietka žalobkyne uvedená v odvolaní, týkajúca sa znenia Darovacej zmluvy, v ktorej bolo výslovne dohodnuté, že za hrubé porušenie dobrých mravov sa považujú aj skutočnosti uvedené v § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka, t.j. ak potomok neposkytuje porúčiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch. Predmetná dohoda však podľa názoru odvolacieho súdu nemá v prejednávanej veci právnu relevanciu; Občiansky zákonník v § 630 totiž výslovne uvádza, že darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy; definícia dobrých mravov nie je nikde normatívne upravená; pod týmto pojmom možno rozumieť pravidlá morálneho charakteru, aj keď za určitých okolností môžu nadobudnúť povahu právnej normy. Prenikajú celým právnym poriadkom, pričom v rôznych obdobiach a za rôznych okolností sa mravné pravidlá hodnotia rozdielne, t.j. podliehajú zmenám v závislosti od konkrétneho spoločenského vývoja, sú súhrnom určitých v spoločnosti všeobecne akceptovaných noriem etiky, morálky a mravnosti.

19.1. Definícia skutkovej podstaty hrubého porušenia dobrých mravov, teda nemôže byť výsledkom subjektívnych názorov účastníkov právnych vzťahov podľa ich dohody, pretože ide o objektívnu kategóriu, ktorá k jej všeobecne uznávanému a ustálenému významu akceptovanému v súčasnosti, prešla dlhým judikatúrnym a interpretačným vývojom. Na základe uvedeného z povahy veci odvolací súd neprihliadol na takú dispozitívnu dohodu v Darovacej zmluve o hrubom porušení dobrých mravov (v správaní obdarovaného k darcovi), ktoré by malo predstavovať púhe neposkytnutie potrebnej pomoci v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, pokiaľ poskytnutie pomoci bolo v možnostiach obdarovaného a darca ho opakovane o pomoc požiadal.

20. K námietke žalobkyne o neplatení úhrad za energie vo vzťahu k domu, ktorý je predmetom Daru, zo strany žalovaného možno uviesť, že žalobkyňa jednak, nijako nepreukázala svoje tvrdenie, že by ona zaplatila nedoplatky na úhradách za predmetné služby a jednak, samotný vznik nedoplatkov na týchto úhradách, resp. doručenie upomienok od dodávateľov ani nezakladá také konanie žalovaného, ktoré by bolo možné označiť za hrubo porušujúce dobré mravy; najmä v situácii, keď žalobkyňa ani netvrdila, že by bola obmedzená na užívaní domu z dôvodu odpojenia od týchto služieb.

21. Námietku žalobkyne, že odcudzenie peňažných prostriedkov určených na jej pohreb žalovaným zakladá dôvod na vrátenie Daru vyhodnotil odvolací súd taktiež ako nedôvodnú, nakoľko uvedené nebolo v konaní nijako preukázané. Bez právneho významu je aj žalobkyňou namietaná skutočnosť, že žalovaný dlhodobo nepracuje a nemá stály príjem, nakoľko takáto skutočnosť nie je spôsobilá byť dôvodom na vrátenie daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalobkyňa ďalej oponovala tým, že sa nemala možnosť vyjadriť k tvrdeniam žalovaného, ktoré predložil na poslednom pojednávaní 9.3.2017, hodno poznamenať, že tieto tvrdenia predstavujú rozpis úkonov, ktoré vykonal žalovaný pre žalobkyňu v období od 16.7.2016 do 5.3.2017; rozpis bol krátkou cestou doručený žalobkyňi, resp. jej právnomu zástupcovi na pojednávaní, ktorý mal možnosť sa k nemu vyjadriť. Tvrdenia žalovaného uvedené v rozpise však neboli relevantné pre rozhodnutie súdu, ktoré tak ako vplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, vychádzalo z ním vykonaného dokazovania.

22. Odvolací súd v názorovej zhode so súdom prvej inštancie záverom konštatuje, že žalobkyňa v rámci konania nepreukázala dôvody pre vrátenie daru od žalovaného, ktoré by predstavovali skutočnosti

takého závažného charakteru, sústavného trvania alebo intenzity, že by odôvodňovali naplnenie skutkovej podstaty správania sa žalovaného voči žalobkyni spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy. V tejto súvislosti súd prvej inštancie správne podotkol, že k povinnosti obdarovaného poskytovať primeranú pomoc a prejavovať patričnú úctu darcovi nemožno zaradiť povinnosť obdarovaného poskytovať pomoc len podľa predstáv a v čase určenom darcom. V súlade s § 630 Občianskeho zákonníka možno za právne relevantné považovať len také správanie sa obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo; pritom nie je rozhodujúci subjektívny pocit a úsudok darcu. Tak ako uviedol aj súd prvej inštancie, zo žiadnej svedeckej výpovede nevyplývajú priame dôkazy o tom, že žalovaný žalobkyni neposkytol potrebnú pomoc, keď ho o to požiadala, príp. že by sa voči žalobkyni správal fyzicky násilne, používal hrubé urážky a pod., t.j. v hrubom rozpore s dobrými mravmi.

23. S poukazom na vyššie uvedené právne a skutkové závery odvolací súd konštatuje, že v prejednávanej spore nie je daná zákonná podmienka vrátenia daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka a ani námietky žalobkyne v podanom odvolaní neboli z povahy vecí spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko neuviedla žiadne ďalšie relevantné skutočnosti, ktorými by preukázala nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, resp. také, ktoré by svojou relevanciou boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil nedôvodnosť žalobyňou uplatneného nároku na vrátenie daru.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému priznal proti žalobkyni plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).